

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2018: tilinpäätös raportointi

Hyvinvointitoimiala

Palvelualue: Perhe- ja sosiaalipalvelut

1 Taloudelliset tavoitteet

1.1 Määrärahat

1.000 €	TP 2017	TAM 2018	TP 2018
Tulot	11 881	9 452	12 026
Menot	94 572	99 567	107 588
Netto	82 691	90 115	95 561
Muutos-%			

2 Resurssien käyttö

2.1 Työvoiman käyttö

	TP 2017	TAM 2018	TP 2018
Htv	740,4	774,8	792,5
Palkat ja palkkiot (1.000 €)	27 940	30 294	30 054
Sijaistus %	63,5 %	64%	64,7 %
Sairaspoissaolo	3,9 %	3,9%	4,3 %

3 Tunnusluvut

3.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Tavoite 2018	Toteuma 2018
Ehkäisevä terveydenhuolto ja varhainen tuki				
Neuvolat:				
<ul style="list-style-type: none"> kotikäynnit (terveydenhoitajat) lastenneuvolan erityisen tuen tarve (käyntien määrä) 	1391/ 100 % 27 %	87% 11%	100% 25%	82% 12%
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto:				
<ul style="list-style-type: none"> erityisen tuen tarpeen mukainen lisäkäynti (oppilaat, perusopetus) erityisen tuen tarpeen mukainen lisäkäynti (lukio, ammat. oppil.) erityisen tuen tarpeen mukainen käynti (amk) 	11 % 9 % 2 %	13,3% 8,4% 2,4%	18% 18% 18%	7% 8% 2%
Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteli asiakkaat	243	321	400	385
Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelitunnit	12 726	27 584	16 000	32760
Neuvolan perhetuen piirissä olevat alle 1-v perheet (% / perheiden määrä)	17 % / 813 kotikäyntiä	6 %/ 545 kotikäyntiä/ 101 asiakasta	15%	122/474 7,0%
Hoito- ja palvelutakuut:				
Asetuksen mukaiset terveystarkastukset				
<ul style="list-style-type: none"> Äitiysneuvola (laajat) Lastenneuvola (laajat) Perusopetus (laajat) Terveystarkastus (2. aste: lukio, ammatillinen oppilaitos) Terveystarkastus (amk, ensimmäisen opiskeluvuoden terveystarkastuksessa käyneet) 	67 % 100 % 69 % 62 % 34 %	93% 66% 81% 70% 25%	85% 100% 98% 80% 35%	100% 100% 90% 85% 33%
Psykososiaaliset palvelut				
Kasvatus ja perheneuvola, asiakkaat	1577	1790	1620	1782
Käynnit	8833	9399	9000	8898
Jono kasvatus- ja perheneuvola < 19 vrk	20 vrk		14 vrk	ei toteudu, kiireasiakas < 2 vrk
Psykologiyksikkö, asiakkaat	1948	1515	1000	1039
Käynnit	10628	6271	5000	4392
Jono < 21 vrk	toteutunut		14 vrk	ei toteudu,

				kiireisasiakas < 2 vrk
Esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen psykologit, asiakkaat	206	1293	1000	1998
Käynnit	556	4314	3000	7674
Opiskelijahuoltolain palvelutakuu: palveluihin pääsy < 7 vrk	66 %		80%	81 %
Päihdehuollon asumispalveluiden piirissä olevien asiakkaiden määrä (ostopalvelu), poikkileikkaus:	109	197	nouseva	232
• tehostettu palveluasuminen	31	42	ennallaan	38
• palveluasuminen	33	37	nouseva	45
• tuettu asuminen	45	119	nouseva	150
Päihdehuollon asumispalveluiden piirissä olevien asiakkaiden määrä (omat yksiköt), poikkileikkaus:	179	192	nouseva	186
• tehostettu palveluasuminen/laitosasuminen	20	18	ennallaan	15
• palveluasuminen	70	81	ennallaan	68
• tuettu asuminen	89	98	ennallaan	104
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden piirissä olevien asiakkaiden määrä (ostopalvelu), poikkileikkaus:	457	509	nouseva	575
• tehostettu palveluasuminen	148	164	ennallaan	167
• palveluasuminen	198	203	nouseva	213
• tuettu asuminen	111	142	nouseva	197
Avohuollon sosiaalityö				
Lastensuojeluilmoitusten määrä (kumulatiivinen)	5773	5978	5900	6509
Lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten määrä (kumulatiivinen)	2634	2887	2650	3163
Lastensuojelun avohuollon piirissä olevat 0-17-vuotiaat lapset (kumulatiivinen)	1519	1600	1400	1530
Lastensuojelun perhetyö, palvelun piirissä olevien				
• lastensuojeluperheiden määrä (kumulatiivinen)	324	279	300	205
• erityistä tukea saavien lasten perheiden määrä (kumulatiivinen)	68	66	120	112
Shl:n erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (kumulatiivinen)	421	612	480	1006
Lastensuojelun intensiivistä perhetukea saavien perheiden määrä (kumulatiivinen)	97	100	100	92
Uusien huostaan otettujen lasten määrä (kumulatiivinen)	52	65	ennallaan	47
Toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä (täydentävä, ehkäisevä, kuntouttava) kumulatiivinen (ei pakolaiset/paluumuuttajat). 1.1.207 alkaen perustoimeentulotuki Kelan tehtäväksi ja poistuu seurannasta.	9307	3 633	3500	3595

Toimeentulotuen eurot (täydentävä, ehkäisevä, kuntouttavan kaikki eri muodot) kumulatiivinen (ei pakolaiset/paluumuuttajat). ks. edellä.	21 292 515	1 713 641	2 000 000	1 557 763
Lastensuojelun palvelutakuut * • lastensuojelun välitön tilannearvio	toteutunut	toteutunut	toteutuu	toteutuu
Toimeentulotuen palvelutakuut: • Muu kuin kiireellinen tapaus	pääsääntöisesti toteutunut	pääsääntöisesti toteutunut	toteutuu	toteutuu
Pääsy keskustelemaan toimeentulotuesta sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa	toteutunut	toteutunut	toteutuu	toteutuu
Sijaishuollon sosiaalityö				
Sijoitettujen huostaan otettujen lasten määrä poikkileikkausajankohtana yhteensä	369	380	tasainen	377
• omat laitokset	65	60	tasainen	61
• ulkopuoliset laitokset	94	102	laskeva	104
• ammatilliset perhekodit	36	34	tasainen	24
• perhehoito	174	184	nouseva	188
Sijoitettujen jälkihuollettavien asiakkaiden määrä poikkileikkausajankohdaksi yhteensä		21		26
• omat laitokset	0	0	tasainen	0
• ulkopuoliset laitokset	12	11	laskeva	11
• ammatilliset perhekodit	3	2	tasainen	3
• perhehoito	6	8	tasainen	12
Avohuollon sijoitukset omiin vastaanottokoteihin (kumulatiivinen)	61	65	nouseva	52
Avohuollon sijoitukset omiin pitkäaikaislaitoksiin (kumulatiivinen)	18	11	laskeva	14
Avohuollon sijoitukset päiväystyöperheisiin (kumulatiivinen)	17	21	nouseva	29
Kiireellinen sijoitus omiin vastaanottokoteihin (kumulatiivinen)	72	80	laskeva	73
Kiireellinen sijoitus omiin pitkäaikaislaitoksiin (kumulatiivinen)	9	9	laskeva	8
Kiireellinen sijoitus päiväystyöperheeseen/läheisperheeseen (kumulatiivinen)	..	36	nouseva	30
Lakkautetut huostaanotot	8	13	-	11
Jälkihuollon tukiasumisen piirissä olevien nuorten lkm/ (poikkileikkaus)	47	54	tasainen	47
Varsinais-Suomen sovittelutoimisto				

sovittelualoitteiden määrä	690	1031	760	1265
Turun seudun tulkkikeskus				
tulkkauksetien määrä	54 741	44 680	40 000	43398
käännössivujen määrä	6115	6674,5	6000	6218
Koko palvelualueen yhteiset				
Asiakastytyväisyyskyselyt:				
• kouluarvosana (ka)	8,0	8,5	nouseva	8,8
• palvelun arviointi (ka)	3,9	4,1	nouseva	4,5

Palvelualuejohtajan nostot/yhteenveto tilinpäätöksestä:

Perhe- ja sosiaalipalveluiden talousarvio ylittyi tulojen osalta 2,574 M€ (+27,2 %) ja menojen osalta 8,02 M€ (+8,1 %). Vuoden 2018 tilinpäätöksen netto suhteessa talousarvioon oli -5,45 M€ (+6,0 %). Osin erotusta kasvattivat vuonna 2018 palvelualueille kohdistetut sisäiset erät. Nettoerotus vertailukelpoisten tilinpäätökseen 2017 oli 5,68 M€.

Perhe- ja sosiaalipalveluiden budjettiylitys johtuu asiakaspalvelujen ostojen kustannusten kasvusta, joka tapahtui huostaan otettujen ostopalveluja lukuun ottamatta kaikkien asiakasryhmien palveluissa. Ostopalvelujen kustannukset vuodelle 2018 budjetoitiin annetun ohjelman ja lastensuojelun ja asumis- ja päihdepalvelujen rakennemuutostavoitteiden mukaisesti. Valtaosassa ostopalveluja budjetti alitti vuoden 2017 käytön. Tavoiteltuja palvelurakenteen painopistemuutoksia ei saavutettu, mikä johti osaltaan budjettiylitykseen. Kustannusten ja palvelujen käyttöä seurattiin palvelualueella edellisvuosia tiiviimmin, mutta kustannusten ennustamisessa epäonnistuttiin tästä huolimatta. Henkilöstökustannukset toteutuivat budjetoitua pienempänä, mutta henkilöstön käyttö ylitti tavoitteen n. 20 htv. Ylitystä aiheutti mm. palvelutarpeesta johtuva tilapäisen työvoiman käyttö. Palvelualueen muut toimintakustannukset pysyivät budjetoidussa. Tulot toteutuivat ennakoitua suurempina erityisesti valtionkorvauksissa.

Lastensuojelussa avohuollon ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen saatavuuden parantaminen rakennemuutostavoitteiden mukaisesti on lisännyt myös näiden kustannuksia. Lastensuojelun tarve väheni hieman edellisvuodesta, mutta yksittäisten lasten, nuorten ja perheiden tilanteet voivat olla hyvin vaikeita. Perheille kotiin annettavia tukitoimia on lisätty ja perhekuntoutusta on käytetty vaikeissa lastensuojelutilanteissa. Osin tämän seurauksena uusia huostaanottoja on n. 30 % edellisvuotta vähemmän (67 v.2017, 47 v. 2018). Lapsia oli huostassa vuonna 2018 hieman edellisvuotta vähemmän. Huostaan otettujen sijoitukset ovat palvelualueen suurin ostopalvelukustannus. Myös tässä talousarvio ylittyi 2,4 M€, mutta kustannusten kasvu pysähtyi vuoden 2017 tasolle. Kiireellisten sijoitusten tarve väheni edellisvuodesta, mutta kustannukset kasvoivat nuorten vaikeiden tilanteiden vuoksi. Lastensuojelun kustannuksia kasvatti nuorten suuri osuus raskaimmissa, usein ostopalveluissa; vuonna 2018 huostaan otetuista puolet oli 15-17-vuotiaita, ostopalveluihin sijoitetuista yli 60 %. Omia vastaanotto- ja lastenkoteja käytettiin tehokkaasti ja niiden toimintaa kehitettiin mm. vahvistamalla psykiatrian osaamista. Oma perhekuntoutus käynnistyi ja korvasi osaltaan ostopalveluja.

Lapsiperheiden kotipalvelua myönnettiin tarvetta vastaavasti, järjestämistapana on palveluseteli. Kotipalvelun määrärahaa lisättiin vuodesta 2017, mutta se ylittyi tuntuvasti. Kotipalvelun kysyntä on kasvanut jatkuvasti sen käyttöön otosta vuonna 2015, mutta kasvu pysähtyi vuoden 2018 aikana. Vuoden 2018 tavoite asetettiin liian matalaksi. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien ostettujen asumispalvelujen asiakasmäärä on lisääntynyt edellisvuodesta noin sadalla. Palvelurakennetavoitteiden mukaisesti tuetun asumisen osuus on lisääntynyt, palvelujen käyttö ei kuitenkaan palveluasumisessa ja tehostetussa palveluasumisessa ole vastaavasti vähentynyt. Talousarvio vuodelle 2018 perustui tähän painopistemuutokseen. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen ostopalvelujen kustannukset ylittivät budjetin yhteensä n. 2,9 M€. Vuoden aikana on keskitetty asumispalvelulähetteiden käsittelyä asiakkaan oikean hoitopaikan varmistamiseksi, toteutettu kahden yksikön asiakkaiden palvelutarpeen uudelleenarviointi sekä kehitetty mielenterveyskuntoutujien vahvaa asumisen tukea asuinyhteisö Orvokissa.

Työllisyystilanne parani koko vuoden 2018, mutta toimeentulotuen käyttöön sillä ei ollut vaikutusta. Täydentävän toimeentulotuen käyttö pysyi vuoden 2017 tasossa ja ehkäisevän toimeentulotuen käyttö kasvoi n. 15 % vuodesta 2017. Erityisesti lisääntyi tuen hakeminen rästivuokriin.